

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 137/18

U Luxembourggu 20. rujna 2018.

Presuda u predmetu C-51/17
OPT Bank Nyrt. i OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt./Teréz Ilyés i Emil Kiss

Nepošten karakter nejasne ugovorne odredbe koja rizik promjene tečaja stavlja na korisnika kredita i koja nije odraz zakonske odredbe može se preispitivati pred sudom

T. Ilyés i E. Kiss sklopili su u veljači 2008. s mađarskom bankom ugovor o kreditu kojim se odobrava zajam denominiran u švicarskim francima (CHF). Prema odredbama ugovora, iako su se mjesečne rate kredita plaćale u mađarskim forintama (HUF), njihov iznos izračunavao se na temelju važećeg tečaja mađarske forinte u odnosu na švicarski franak. Usto, u ugovoru je naveden rizik promjene tečaja u slučaju mogućih fluktuacija tečaja između tih dviju valuta.

Zatim je došlo do znatne promjene tečaja na štetu korisnika kredita, što je uzrokovalo veliko povećanje iznosa njihovih mjesečnih rata. U svibnju 2013. T. Ilyés i E. Kiss pokrenuli su postupak pred mađarskim sudovima protiv društava OTP Bank i OTP Factoring, kojima su ustupljene tražbine iz ugovora o zajmu. Tijekom tog postupka postavilo se pitanje može li se ugovorna odredba o riziku promjene tečaja smatrati nepoštenom u smislu Direktive o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima¹ zato što banka tu ugovornu odredbu nije formulirala na jasan i razumljiv način.

Mađarska je u međuvremenu, 2014., donijela propis kojim se iz ugovora o zajmu u stranoj valuti brišu neke nepoštene ugovorne odredbe, gotovo svi postojeći dugovi na temelju tih ugovora pretvaraju se u mađarske forinte (HUF) te se primjenjuje tečaj koji je utvrdila Mađarska narodna banka. Tim se propisom također željela provesti odluka Kúrije (Vrhovni sud, Mađarska) o neusklađenosti s Direktivom nekih ugovornih odredaba iz ugovora o zajmu u stranoj valuti² (ta je odluka donesena nakon presude Suda u predmetu Kásler i Káslerné Rábai³). Međutim, i prema tom novom propisu, rizik promjene tečaja u slučaju deprecijacije mađarske forinte u odnosu na švicarski franak snosi potrošač.

Budući da, u skladu s Direktivom, ugovorne odredbe koje su odraz prisilnih zakonskih ili regulatornih odredaba ne ulaze u njezino područje primjene, Fővárosi Ítéltábla (Regionalni žalbeni sud u Budimpešti, Mađarska), koji odlučuje u predmetu T. Ilyés i E. Kissa, zatražio je od Suda da ocijeni nepošten karakter odredbe ako ona nije jasno i razumljivo sastavljena, iako je mađarski zakonodavac, time što nije intervenirao u to pitanje, potvrdio da tečajni rizik u slučaju deprecijacije mađarske forinte u odnosu na predmetnu stranu valutu i dalje snosi potrošač.

U svojoj današnjoj presudi Sud podsjeća da je **pravilo o izuzeću od primjene Direktive na ugovorne odredbe koje su odraz prisilnih zakonskih ili regulatornih odredaba** opravdano time što je legitimno pretpostaviti da je nacionalni zakonodavac uspostavio ravnotežu između svih prava i obveza stranaka u ugovoru. **Ipak, to ne znači da je druga ugovorna odredba**, poput one o riziku promjene tečaja, **na koju se ne odnose zakonske odredbe, također u cijelosti isključena iz područja primjene Direktive**. Nacionalni sud dakle može ocjenjivati nepošten

¹ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

² Odluka br. 2/2014 (*Magyar Közlöny* 2014/91, str. 10975.)

³ Presuda od 30. travnja 2014., Kásler ([C-26/13](#)) (vidjeti i priopćenje za medije br. [66/14](#))

karakter te odredbe ako nakon pojedinačnog ispitivanja smatra da ona nije jasno i razumljivo sastavljena⁴.

U tom pogledu, Sud smatra da **financijske ustanove moraju korisnicima kredita pružiti dovoljno informacija kako bi potonji mogli donositi razborite i informirane odluke. Taj zahtjev znači da ugovornu odredbu o riziku promjene tečaja potrošač mora razumjeti** na formalnoj i gramatičkoj razini, ali također u pogledu njezina konkretnog dosega. Iz toga slijedi zahtjev da **prosječan potrošač**, koji je uredno obaviješten i postupa s dužnom pažnjom i razboritošću, **može ne samo znati za mogućnost deprecijacije nacionalne valute u odnosu na stranu valutu u kojoj je zajam denominiran već i da može ocijeniti potencijalno znatne gospodarske posljedice koje bi takva odredba mogla imati za njegove financijske obveze.**

Nadalje, Sud navodi da se jasnoća i razumljivost ugovornih odredbi moraju ocjenjivati pozivanjem na sve okolnosti koje su postojale u trenutku sklapanja ugovora i na sve ostale odredbe tog ugovora, neovisno o tome što je nacionalni zakonodavac kasnije neke od njih proglasio ili smatrao nepoštenima te ih zbog toga ukinuo.

Naposljetku, Sud potvrđuje da je na nacionalnom sudu da po službenoj dužnosti, umjesto potrošača kao tužitelja, istakne eventualno nepošten karakter drugih ugovornih odredbi, poput one o riziku promjene tečaja, kada raspolaže potrebnim pravnim i činjeničnim elementima u tu svrhu.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

⁴ Presuda od 20. rujna 2017., Andriuc i dr. ([C-186/16](#), vidjeti i priopćenje za medije br. [103/17](#)).